

העלון יוצא לעילוי נשמת
מזיאנה נגי'מה בת
חנינה לבית וזאן ע"ה,
ובעלה מקיקץ
כצאני בר חל ע"ה

בית נאמן

פרשת ואתחנן, י"ז אב התשע"ט

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
אבלק בית נאמן:
079-9270505

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 21:30

נושאי השיעור:

- א. גאולת עם הנצח. ב. הפטרת "נחמו" מכוונת על הדור הזה. ג. ברכת "שחלק מחכמתו ליראי".
- ד. למוד "טעמים" וכלליהם. ה. כללי "קידוש החודש".

עם ישראל חי

א. שבוע טוב ומבורך. אם נרצה להשוות את מוצאי השבת הזה עם מוצאי השבת שעבר, זה הבדל בין השמים לארץ. במוצאי השבת שעבר היינו יושבים על הרצפה (או על כסא נמוך), וקוראים קינות, שמעבירות את כל ההסטוריה שלנו. מעבירות את החרבן, את גירוש ספרד הראשון והשני, את גזירות האנקויזיציה, את גזירת "אלמוואחדין". למשל הקינה "בורא עד אנה יונתך במצודה", מדברת על גירוש ספרד. הקינה "יהודה וישראל דעו מר לי מאד", מדברת על גירוש ספרד הראשון לפני החרבן (בשנת קנ"א), ומספרת מה היתה ספרד לפני החרבן הזה. ויש קינה מיוחדת גם על גזירת אלמוואחדין, שבגללה הרמב"ם ברח מספרד למרוקו ומשם לארץ ישראל ולמצרים, והיה סיפור שלם על זה. ולמרבית הפלא אנחנו חיים וקיימים, עם ישראל חי וקיים, וכל אלה שפגעו בו קיבלו את המכה שלהם. היום אין אנקויזיציה, אין קומוניזם, אין מלכות יון עם הגזירות שלה, רק נשארה מדינה יבשה שאין בה ממש. אין מלכות רומי הענקית הזאת, שדניאל (ד') לא היה יכול לתאר אותה, רק כתב שהיא חיה אימתנית גדולה ותקיפה עם שינים מברזל ועשר קרניים וכו' (וכל דבר רומז על משהו שם)². והיום הלכה מן העולם. וגם אשור שהגלתה את עשרת השבטים, מזמן כבר אין לה שום ערך בעולם, ולא נשאר ממנה כלום³. וגם בבל העתיקה נגמרה היום. היא הגיעה לשיא שלה בזמן נבוכדנצר, שאמר לו דניאל "אנת הוא רישא די דהבא" (דניאל ב' ל"ח), אתה הראש של הזהב. היום איפה הראש ואיפה הזהב?! בבל נחרבה כליל ולא נשאר ממנה כלום (ובבל של היום היא בבל החדשה), וכמה שניסו לשחזר אותה לא עלה בידם. היום גרמניה מחכה בתור, אבל גם היא תקבל את שלה, "גם עליה תעבור כוס" (ע"פ איכה ד' כ"א).

נחמתם וגאולתם של ישראל

ב. ואחר הכל, בא ישעיה הנביא ואומר "נחמו נחמו עמי" (ישעיה מ' א'). הוא מנחם את עם ישראל, ואומר להם: כל מה שעברתם יחזור לכם בכפליים, הנחמה והגאולה יבואו בכפליים. ויש מנהג טוב בחיפה, שלמחרת שבת נחמו הולכים למערת אליהו הנביא שם, לומר לו: הגיע הזמן שתילגה במהרה בימינו, אתה צריך לבוא ולנחם את ישראל". אדם יוצא מהמערה

- אומרים שם: "זרים העובדים אלילים שלוש, אב ובן ורוח כי אין להם בושה, גדול מכאובי". מפני הצנזור החליפו את זה, וכתבו "זרים אכזרים שמוה חלושה, בעול כבד בחרפה ובושה, גדול מכאובי". אבל במקור כתוב אחרת, וכמו שהדפסנו בשידור שלנו "איש מצליח" לתשעה באב.
- הוא תיאר שם ארבע חיות. הראשונה כמו אריה שזו בכל, השניה כמו דוב שזו פרס (שהיו מסורבלים כמו דוב), השלישית כמו נמר שזו יון. והרביעית שזו רומי לא היה יכול לתאר אותה.
- רק יש עיר "מוסול" (נציבין בימי התלמוד) והיום בנו על שמה בית הכנסת בניו-יורק, וקראו לו ע"ש רבי יהודה בן בתירא שהיה בנציבין, וזה נמצא בגבול שבין אשור ובבל.
- אנשים חושבים שזו היא מערת אליהו הנביא שכתובה בהפטרת פרשת פינחס: "ויבא שם אל המערה וילן שם" (מ"א י"ט ט'). אבל זה לא נכון, כי המערה של אליהו בהר סיני ואילו המערה הזאת בהר הכרמל. אבל כנראה היתה קבלה בידי

הזאת, ורואה את השמים מעל הכרמל, שאלהו הנביא היה שם. "ואליהו עלה אל ראש הכרמל ויגהר ארצה וישם פניו בין ברכיו" (מלכים א' - י"ח מ"ב), ואמר לנער שלו שילך לראות אם יש ענן בשמים, שהרי שלוש שנים לא היה גשם ולא היה כלום, כי אליהו הנביא אמר לאחאב "כי אם לפי דברי" (שם י"ז א'). הנער חזר אליו ואמר לו שאין כלום. הלך שוב עוד פעם, "ויאמר אין מאומה" (שם י"ח מ"ג). בפעם השביעית, "ויהי בשביעית ויאמר הנה עב קטנה ככף איש עולה מים" (שם פסוק מ"ד). אתה עומד בהר הכרמל, ומרגיש שאלהו הסתכל כאן במקום הזה. התחיל הגשם, ואחאב רכב על סוסו ואלהו רץ לפניו, "וירץ לפני אחאב עד בואכה יזרעאלה" (שם פסוק מ"ה). אליהו הנביא קיים, ותפלה שלנו קיימת, "נחמו נחמו עמי". המלה "נחמו" זה בגימטריא אליהו כפול שתיים, והמלים "נחמו נחמו" ביחד בגימטריא פינחס. לכן מה נפשך, אם שמך אליהו או שמך פינחס, אתה צריך לבוא ולנחם את ישראל. אבל הוא לא ינחם את ישראל בבת אחת, כי א"כ המשיח יבוא ויבנה את כל ישראל, ויאמר מלה אחת ויהיו לנו חשמל וכבישים ורכבת קלה וכבדה וכדו', איך אפשר שיהיה דבר כזה?! לכן הוא מביא את הגאולה לאט לאט. כתוב בירושלמי (ברכות פ"א ה"א): "איילת השחר" (תהלים כ"ב א'), כמו שהשחר בוקע לאט לאט, ככה גאולתם של ישראל באה

הראשונים שאלהו הנביא היה מתבודד במערה הזאת, כי גם חכמים לפני מאות שנים שסובבו את כל העולם, כמו רבי בנימין מטודילה (ספר מסעות של ר' בנימין עמ' כ"א) ורבי פתחיה מרגנסבורג, כותבים על המערה הזאת.

5. מכאן למדנו שהמלה "עב" יכולה להיות גם לשון נקבה. ובזה אתמול התיישב לי הפיוט שאנחנו קוראים בסליחות "אם אפס רובע הקן" (גם האשכנזים קוראים אותו), שחיבר חכם אשכנזי רבנו אפרים תלמידו של רבנו תם, ואומר שם: "ראו אד תלולה, מיהרו עצי עולה, יחד באהבה כלולה, ישרו בערבה מסילה". מה הכוונה ראו אד תלולה? "אד" זה אחד השמות של הענן (בבראשית רבה) (פרשה י"ג פסיקא י"ב) על הפסוק "ואד יעלה מן הארץ" (בראשית ב' ו'). הובאו חמשה שמות לענן: אד ענן חזיו עב נשיא. אברהם יוצחק ראו ענן קשור על הר המוריה, והבינו שצריכים להקריב בהר הזה. אבל איך אומר אד תלולה? והרי "אד" זה לשון זכר. אלא התשובה לזה, שהמלה "אד" מקבילה למלה "עב", ולכן כמו שמצאנו באלהו כאן שעב לשון נקבה אותו הדבר גם כאן. רבנו אפרים שחיבר את הפיוט הזה, ספג הרבה משירת חכמי ספרד, ולכן מסיים את הבתים של השיר עם פסוק. לפני כן לא עשו את זה, אלא כתבו חרוזים סתם, כמו: "אץ קוצץ, בן קוצץ, קצוצי לקצץ, בדיבור מפוצץ, פולץ ונתלוצץ" ואין שום מלה מפסוקים. וגם היו כותבים אותה מלה שלש-ארבע פעמים. עד שבא אבן עזרא לצרפת, ולימד את החכמים שם וביניהם רבנו תם, את המשקל לשירה ואת הפסוקים שבוניע על פיהם את השירה. ורבנו אפרים היה תלמיד רבנו תם. אמנם הוא לא תמיד היה הולך איתו בהלכה בדיוק, וזה טבעי שהיו ויכוחים ביניהם. ולפעמים מרן פוסק כמו רבנו אפרים נגד רבנו תם, בדין "חתיכה נעשית נבילה", שלדעת רבנו תם אומרים את זה בכל האיסורים, שאם החתיכה נאסרה נעשית כולה נבילה. ואילו לדעת רבנו אפרים רק בשר שנפלה עליו טיפת חלב ולא היה ששים, הבשר נעשה נבילה כי הוא מעורב בבשר וחלב, אבל אם זה חלב או דבר אחר הולכים לפי האיסור, ולא אומרים "חתיכה נעשית נבילה" (עיין בתוס' חולין דף ק' ע"א בד"ה בשקדים). האשכנזים פוסקים כמו רבנו תם לחומרא, אבל מרן (י"ד סימן צ"ב ט"ד) פוסק כמו התלמיד רבנו אפרים בזה.

עמוד גרפי: האלף 052-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:39	19:51	20:31
18:57	19:53	20:28
18:47	19:53	20:28
18:56	19:52	20:27

להקדשות והנצחות: 052-7130552

קמעא קמעא. אבל אין דבר בלי הפרעות בעולם, ויש מפריעים גם לזה, כמו השופטים בימינו שנלחמים בשבת ונלחמים בצניעות. הנביא בהפטרה של היום אומר עליהם **"שופטי ארץ כתוהו עשה"** (ישעיה מ' כ"ג), לכן שישתגעו כמה שירצו, הם תוהו ובוהו ולא ישאר מהם כלום. ויש שעושים קעקועים על היד, וחושבים שזה יפה יותר. אבל זה להפך.

"נחמו נחמו עמי יאמר" על הדור הזה

ג. נמשיך עוד בהפטרה של היום: **"דברו על לב ירושלים וקראו אליה"** (ישעיה מ"ב), **"כי מלאה צבאה"** (שם), הגיע הזמן שלה. **"כי נרצה עוונה"** (שם), העוון שלה נרצה ונמחק. **"כי לקחה מיד ה' כפליים בכל חטאתיה"** (שם). מכאן הוכחה שאינו מדבר על גלות בבל, כי היא היתה שבעים שנה וכמו שנאמר קיבלו ככה. כתוב בפרשת בחקתי **"אז תרצה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה"** (ויקרא כ"ו ל"ד), וכתב רש"י ששבעים שנה של גלות בבל בגלל השמיטות שלא שמרו אותם. וא"כ מה זה **"כפליים"**? אלא הפסוק כאן מדבר על הגלות האחרונה, שהיא כמעט אלפיים שנה. ומה זה כפליים? באיכה כתוב **"נתנני שוממה כל היום דוה"** (אי"ג), והיום של הקב"ה זה אלף שנה (סנהדרין צ"ז ע"א), והנה היום אנחנו כמעט מגיעים אלפיים שנה, וזהו מה שכתוב **"כי לקחה מיד ה' כפליים בכל חטאתיה"**. בהמשך כתוב: **"קול קורא במדבר פנו דרך ה'"** (ישעיה מ"ג), מה היתה ארץ ישראל לפני מאה שנה? כולה מדבר חושך ואפילה. כל מי שבא לכאן כתייר היה חוזר בחזרה. והיהודים שבאו מגרמניה, אמרו שזו לא מדינה לחיות בה. חזרו בחזרה, ויש הגיע הסוף שלהם בעוונות. **"ישרו בערבה מסלה לאלקיננו"** (שם), יש מסילות וכבישים והכל. **"כל גיא ינשא"** (שם פסוק ד), כל גיא עמוק יעלה למעלה. **"וכל הר וגבעה ישפלו"** (שם), היום אפשר לעשות הכל. **"והיה העקוב למישור והרכסים לבקעה"** (שם). וממשיך: **"ונגלה כבוד ה'"** (שם פסוק ה'), המלה **ונגלה** עולה בגימטריא **"מזל טוב"**, כי בתקופה הזאת עושים חתונות. המשנה (תענית פ"ד מ"ח) אומרת שביום ט"ו באב בנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים, ואמורת: בחור שא עיניך וראה מה אתה בורר לך? למה עושים את זה בט"ו באב? כי בתשעה באב היה החרבן, ולכן מיד אחרי שאומרים נחמו יש חתונות ומזל טוב. ומה זה **"כבוד ה'"**? מה שאומרים בשבע ברכות **"שהכל ברא לכבודו"**. זהו **"ונגלה כבוד ה'"**. הפסוק מסיים: **"וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר"** (שם), כי עם שעבר יסורין וצרות כאלה, היה צריך מזמן לעבור מן ההסטוריה, וכמו שכמה וכמה עמים עברו מן העולם, ואין היום לא אשור ולא בבל לא פרס הקדמונית ולא כלום. אבל עם ישראל נשאר לעולם, כי פי ה' דיבר, והוא אומר **"ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל, כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים, ושבי יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד"** (ירמיה ל"י). **הבטחה של הקב"ה בתורה ובנביאים קיימת לעולם**, אם לא בזמנו אז עוד דור אחד, לקב"ה יש סבלנות.

6. פעם מישוה כתב: אם רואים ילד חרדי עם פיאות אומרים שזה לא יפה, אפילו שפיאות של ילד קטן יפות מאד. אבל אם רואים חילוני עם קעקוע, אומרים שזה יפה ומודרני... פעם היה מושגע אחד רשע מרושע (שלא צריך להזכיר את השם שלו), שלקח את תבירו, ליום אחד ואח"כ אמר לשאף עתון שקעקע על ידה את התמונה שלו, כדי שתמיד תזכור אותו. רשעים ארורים, מחריבים את עם ישראל. צריך להבין שאנשים כאלה אינם שייכים לכלל ישראל, הם מחריבים את ישראל.

7. פעם היה כתוב בסופי הפרשיות כמה פסוקים יש בכל פרשה, עם סימן לזכור את זה. מי שרוצה לזכור את הכל, יקח את שמות בני האדם שם. למשל **"אמציה סימן"** זה מאה וארבעים וששה פסוקים, **"ענואל סימן"** זה מאה ועשרים וארבעה פסוקים. בסוף פרשת מטעי כתוב **"מחלה חולה סימן"**, זה בגימטריא מאה שלושים ושתיים.

8. **הרב שמואל דוד הכהן מונק ז"ל** בסוף ימיו היה חולה (ונפטר כמדומה בשנת תשמ"א), ושלח מאמר לפרסם בחוברת אור תורה. הוא כתב שם (שנה עשרית תמוז תשל"ז סימן ח"י): כיון שאין ביכולתי להעמיק בלימוד, אני כותב ביאור הסימנים של הפרשיות. הוא ביאר הכל, וכשהגיע ל"מחלה חולה" כתב: צריך עיון. **מי זאת מחלה? אם הבת של צלפחד, למה חולה? מה קרה לה מסכנה?!** אני הייתי אז העורך, וכתבתי למטה הגהה: **"חולה" מלשון חולות בכרמים**, שהרי באותו הדור אסור היה לבנות צלפחד להינשא לשבט אחר רק לאותו השבט, והגמרא (תענית ל"ע"ב) אומרת שהדבר הזה היה נוהג רק באותו הדור בלבד, ואילו בדורות הבאים כל השבטים הותרו לבוא זה בזה (וזה אחד הטעמים שעשו שמחה ביום ט"ו באב). וא"כ הכוונה שאם בדורות הבאים תהיה אחת בשם **"מחלה"**, היא **"חולה"** בכרמים ותמצא שבט אחר. הפירוש הזה יפה מאד, והסכימו לי כמה רבנים לזה.

"הרימות ימין"

ד. בהמשך כתוב: **"קול אומר קרא ואמר מה אקרא, כל הבשר חציר וכל חסדו כציץ השדה. יבש חציר נבל ציץ, כי רוח ה' נשבה בו, אכן חציר העם"** (שם ר"ט). מה קרה כאן? לפני עשרים ושבע שנים היה יצחק שמיר ראש הממשלה, והלך ועשה "ועידת מדריד". עשיתי לי סימן: "וימת תרח בחרן" (בראשית י"א ל"ב), חרן בגימטריא מדריד... ושם הוצרך להתפשר קצת עם הגוים. קמו שני "גאוני עולם" כאן, אחד אשכנזי לוינגר ואחד תימני מזרחי, והחליטו לצאת מתחת יצחק שמיר ולעשות מפלגה חדשה. אבל אם היה להם שכל, היו מבינים שזה מפריע לכולנו וצריכים להתאחד, ואח"כ בפנים לעשות כל אחד מה שצריך. אבל הם רצו בנפרד. ולא זו בלבד, אלא ששני ה"גאוני" האלה כל אחד רוצה להיות הראשון, "ואדוניה בן חגית מתנשא לאמר אני אמלך" (מלכים א' ה'), וכל אחד אומר "אני בראש". שניהם הלכו לאדמו"ר מליובאוויטש והצטלמו איתו, וכל אחד אומר "האדמו"ר תמך בי". בסוף לא יצא שום דבר מזה, ומאה אלף קולות הלכו לאיבוד. מי הרויח מזה? בליל מוצאי הבחירות, "חיים יבין מלך כנען"... (אתם זוכרים אותו?...!) אמר: מהפך, מהפך, מהפך. מה המהפך הזה? אצל האשכנזים זה טעם "שופר מהופך"... המהפך שרבין והשמאל עלה לשלטון, בן פורת יוסף... ומה יצא מהשמאל הזה? "ישראל מחכה לרבין". ובסוף יצא הפוך, שישראל **מבכה** לרבין, גם על מה שקרה לרבין, וגם על מה שקרה לאלפיים יהודים שנהרגו בגלל הסכמי אוסלו עם ערפאת, חרבן ושממה. אם היה לכם שכל הייתם מתאחדים ביניכם, גם אם יש לכם ויכוח על הפרטים. ויותר מזה, תתאחדו ביחד ותעשו רוטציה פעם לוינגר ופעם מזרחי. אבל כל אחד רוצה להיות בראש ארבע שנים. אין שכל ואין דעת, זו התאבדות. אני לא רוצה לדבר על פוליטיקה, אבל זה מעשה אשר לא יעשה, וקצת שכל לא יזיק. אם אתה תלמיד חכם ימני, למה עושים את זה?! כתוב בנביא "וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח" (שמואל ב' י"ד י"ד), ידח ראשי תיבות ימין דתי חרדי, שלא ידח ממנו נדח, ואסור שאף קול ילך לאיבוד. צריך להתאחד כולם. אם ח"ו יעלה הצד השני סטרא אחרא, זו בכייה לדורות. הם שונאים את הישיבות, שונאים את תלמודי התורה, נותנים פרוטות לקצבאות הילדים. אתם זוכרים מה שהיה פעם "בימי לפיד העליזים", וכי נחזור עוד פעם לזה?! איפה השכל שלכם?! לכן הפסוק כאן אומר **"יבש חציר נבל ציץ, כי רוח ה' נשבה בו, אכן חציר העם"**. העם כמו חציר ועשב בלי שכל. אבל **"ודבר אלקיננו יקום לעולם"**, מה שהקב"ה מבטיח הוא יקיים. רק שיקיים כבר בדור הזה, וחבל לחכות לדור הבא.

כל העולם מדברים על ישראל

ה. בהמשך ההפטרה: **"על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון, הרימי בכח קולך מבשרת ירושלים, הרימי אל תירא, אמרי לערי יהודה הנה אלקיכם"** (ישעיה מ' ט). פעם **רבי רחמים סגרון** שהיה מתפלל איתנו, קרא את ההפטרה הזאת על יד **אבא ע"ה בחו"ל** (ואבא היה מקפיד עליו שיקרא ויבטא נכון מלעיל ומלער והכל). כאשר הגיע לפסוק הזה, אבא אמר שזה התקיים בימינו, שכל העולם מדבר על ישראל. **"על הר גבוה עלי לך"**, פעם מי שבא מחוץ לארץ לכאן היה בא בהחבא ובסתרי סתרים, הפחד היה מכאן והפחד היה משם. ולא יוצאים מיד מתנוס לישראל, אלא מתנוס לצרפת ומשם מחליפים ויזה ודרכו, ועד שבאים לארץ צריך מטוסים וסיבובים רבים, **"ויסב אלקים את העם דרך המדבר"** (שמות י"ג ח"י). אבל גיע הזמן שהכל יהיה חופשי, ואדם הולך ישר לישראל ולא צריך כלום. להיפך הערבים מתפארים במדינה הזאת שיכולה להגן עלינו מפני השטיות של האיראנים. זהו מה שכתוב **"הרימי בכח קולך הרימי אל תירא"**. פעם בזמן הגזירות של סטאלין ימ"ש ברוסיה, אי אפשר היה לצאת משם. הוא

8. זה כמו הסיפור הידוע על שני התיישים שהיו על הגשר, והוא מכיל רק בעל חיים אחד בלבד. התיש האחד אומר: אני עובר ראשון כי אני מיוחס יותר, והתיש השני אומר אני עובר ראשון כי יש לי קרניים ארוכות יותר... הם התנגחו אחד בשני, ונפלו לים האחד מימין ואחד משמאל... והנה כל אחד רואה תמונה שלו בים, והתברר לו שיש עוד תיש שם, התחילו מנגחים בקרניהם את התיש שבמים... מה יצא מזה? שניהם טבעו בים.

9. אם לא היו עושים את זה, היה אפשר להגיע מתנוס לארץ ישראל בשלושה-ארבעה ימים במכונית, כי בגבול של תונס בעיר "בן גרדאן" נמצאת לוב, והגבול של לוב מגיע למצרים, והוא מגיע לארץ ישראל. נתתי סימן לדבר: **"תנו לה מפרי ידיה"** (משלי ל"א א), ראשי תיבות תונס לוב מצרים ישראל.

לפרטים והזמנות:
053-6652663

כל תשמישי הקדושה במקום אחד
ספרי תורה • תפילין • מזוזות • מגילות ועוד

מוגה ע"י מגוהים מוסמכים מיושבת כסא רהמים

הרמב"ם (סוף פ"ד מהלכות דעות) כתב: כל המנהיג עצמו בדרכים אלו **שהורינו**, אני עָרַב לָךְ¹², שאינו בא לידי חולי כל ימיו, עד שיזקין הרבה וימות (כלומר שימות באפיסת כחות בגיל מבוגר)¹³. ובאו חכמים בעיניהם (שו"ת פאר הדור סימן ע"ו) ושאלו אותו: ילמדנו רבנו, המלה "שהורינו" הרי"ש בחיריק או בצירי? זה מה ששאלו אותו. מה השאלה הזאת?! הרי "הורינו" בצירי פירושו תראה לנו, או הוֹרָה שלנו כלומר אבא שלנו, כמו "הורנו בזעקנו לך" ואילו כאן "הורינו" זה בחיריק, וכמו "הודינו לך אלקים הודינו וקרוב שמך" (תהלים ע"ה ב), ואותו הדבר הורנו. אבל הרמב"ם עונה להם בקיצור: "הורנו הרי"ש בחיריק. וכתב משה". תפסיקו לשגע אותי... בא רבי דוד יוסף שליט"א (שו"ת

12. האשכנזים אומרים ערב, אבל זה פירושו מתוק. **ואנחנו מדורי דורות אומרים ערב**. רבי יהודה הלוי (בפנינו ה'נגדך כל האותיות) כותב עָרַב קמץ-קמץ. וככה מנוקד בספרים של פעם. (וע"ע בספר אסף המזכיר ערך ערב).

13. למה הרמב"ם בעצמו חי רק שבעים שנה? כי לא היתה מנוחה בכלל. הוא היה נודד מעיר לעיר כל הזמן, ואח"כ בא למצרים ונעשה רופא המלך, ולא היתה לו מכונית אלא היה רוכב שעה על החמור (ואומר שיש מרחק של שני תחומי שבת), ומטפל במלך ובעבדיו ומשרתיו ופילגשיו, וחוזר עייף וסחוט מזה. כולם מחכים לו שם, ואומרים לו: אדונינו הרופא, תרפא אותנו, אומרים עליך שאתה מחיה מתים [מישהו אמר "מחיה מתים ברחמים רבים", ראשי תיבות **רמב"ם**], תטפל באדם גוסס וחצי מת. לכן לא היתה לו מנוחה בכלל, וכתב (באיגרותיו) שהוא אוכל במשך מעת לעת חמש דקות בלבד.

לקח את כל הרופאים היהודים כדי להרוג אותם, כי טען שהם הרעילו את אנשי הממשל של רוסיה. ובשבילו זו סיבה להגלות ששה מליון יהודים לערי סיביר, ולא היו יכולים להחזיק מעמד עם הקור הנורא שם. אבל צדיק אחד **רבי יצחק זילבר** היה בכלא שם, וביום פורים (התשי"ג) היה קורא את המגילה, ועל ידו היה יהודי ספק חילוני ספק דתי. הוא בירך: "האל הרב את ריבנו והדן את דיננו וכו' האל המושיע". אמר לו היהודי הזה: תגיד לי, איך אפשר שיושיע אותנו? הרי סטאלין לא מסכים לזה. הבנתם את השאלה שלו?! אם סטאלין לא מסכים שנצא מרוסיה מי יכול להושיע אותנו?!... אמר לו הרב זילבר: סטאלין ימות. התפלא: איך הוא ימות? אתה רואה אותו כמו שור. אמר לו: אל תדאג, הוא ימות והגזירות שלו ימותו. והנה שבוע אחרי פורים, סטאלין קיבל פתאום שבץ לב ומת¹⁰. אבל כל זה היה ככוונה, כדי שכל היהודים יעלו לארץ ישראל, והקומוניזם הלך, והפסל הגדול של לנין תשעה מטר ארכו שברו אותו לרסיסים. מה שעשה אברהם אבינו בזמנו עם פסל קטן, עשו אותו בימינו עם פסל גדול. **הכל הולך לאיבוד, ונשארה רק התורה**, "ונגלה כבוד ה'". לכן אל לנו לפחד מכל זה, ולדעת ולהאמין שכל מה שאנחנו חווים כאן הכל מתוכנן מלמעלה. ולא רק זה, אלא גם מה שאנחנו רואים עיכובים ובעיות, זה זמנית בלבד והכל יסתדר בע"ה. צריך להאמין בדבר הזה ולקוות לזה. אבל לשבת בחיבוק ידיים או לעשות מפלגות מפלגות, זו שטות ושגעון. אם שנים או חמשה ששה סוברים שצריך ללכת בימין, צריכים כולם להתאחד ביחד, כי חבל על כל קול שילך לאיבוד¹¹. לכן צריך להפסיק את השגעון והטירוף הזה, וכי אדם לא חושב מה יהיה הלאה והעיקר שהוא יהיה בראש?! מה אכפת לך אם יהיה בראש המון או אחשוורוש?!... העיקר שהתורה תהיה בראש.

לא מברכים היום "שחלק מחכמתו ליראיו"

10. כאשר אני הולך למקום מפתיעים ו"מפציצים" אותי, ומברכים "שחלק מחכמתו ליראיו", ואני כועס על זה. בשבוע שעבר הלכתי לכותל לקרוא קינה "ציון הלא תשאליו", ופתאום באה חמולה מאחרי, זה צועק מכאן וזה צועק משם: מה שלומך? איך אתה מרגיש? וכו', אבל אח"כ באו הברכות האלה, וצעקתי עליהם. שאלו אותי: למה אתה כועס? אסביר לכם את זה. הבן איש חי (ש"א פרשת עקב ה"ג) כותב לברך את זה בלי שם ומלכות. ומעולם אף אחד לא בירך בחו"ל על גאוני עולם תלמידי חכמים, שידעו כל התורה כולה וכתבו תשובות והכל. ואף פעם אבא ע"ה לא אמר לי: תברך על מורי ורבי רבי רחמים חי חויתה הכהן. רק ראינו אותו נישקנו לו את היד וברך אותנו, אבל לא בירכנו עליו את הברכה הזאת. והסיבה לזה, שצריך שיהיה בקי בכל התורה כולה, ולא הכוונה שבקי מלה במלה כי האדם לא מחשב, אלא פירושו שיכול להסביר כל מקום שתביא לו בהלכה ובגמרא, ואם צריך יעיין ואח"כ יאמר את הפירוש בזה, אבל לא שיהיה פוסח על שתי הסעיפים. ואין בימינו אחד שבקי בכל התורה כולה. אולי היו בודדים בדורות שעברו, ואולי אחד או שנים בדור הזה, אבל רובם ככולם לא כאלה. לכן הרב אברהם שפירא ע"ה שהיה הרב הראשי לישראל, כשהיו מברכים עליו את הברכה הזאת, היה כועס ואומר שזו ברכה לבטלה. קל וחומר היום שאנשים עושים רעש מזה. לכן לא מברכים ברכה כזאת בדורנו, ואין לנו אחד שמגיע לו הדבר הזה. ואפילו אם יהיה אחד שבקי בכל ארבעת חלקי השלחן ערוך, הרי התורה מכילה יותר מזה, כמו כללי הטעמים כללי העיבור קידוש החודש וכללי הדקדוק, אתם חושבים שהכל פשוט?! והרי גם זה תורה. פעם

10. למה הרופאים לא טיפלו בו? כי בבוקר הוא היה סוגר את החדר שלו, ואף אחד לא יעז לדפוק אצלו, ומי שיעז להפריע לו הוא ייָרָה בו מיד. באותו היום שהגיע הסוף שלו, הוא ישב בחדר וקיבל שבץ מהבוקר, ואין מי שידוע מזה. בערב האנשים לא הבינו מה קרה, "ויחילו עד בוש" (שופטים ג' כ"ה), כמו שהיה אצל עגלון מלך מואב. פתחו את הדלת, וראו אותו מוטל על הארץ, וטובע בתוך הקיץ שלו ומת. למחרת העיתונים ברוסיה כתבו "שמש העמים מת", איזו שמש מתה? זאת שמש העמים הזאת...

11. פעם כחלון שיחיה לקח עשרה מנדטים, וכל הקולות שאסף הספיקו לעשרה מנדטים בדיוק, לא פחות ולא יותר. הוא עשה בתמימות, ואמר "כולנו כחלוניים", וקיבל מה שקיבל בזה. ואנחנו כולנו ימיניים.

שבת של עונג בצפת
אי"ה השבת הקרובה פרשת עקב יימסרו
דרשות ושיעורים מפי הרבנים בשעה 16:30
הגאון הרב חננאל הכהן שליט"א
 ראש מוסדות חכמת רחמים
הגאון רבי מצליח חי מאזוז שליט"א
 ר"מ בישיבת נסא רחמים.
תפלת מנחה בשעה 17:45
בבית הכנסת המרכזי "פרי מגדים"
 רחוב הנשרת הישבו 1 צפת
 שמעו ותחי נפשיכם
 בברכה ארגון "חיים שאל" - צפת.

בשורה משמחת
לאלפי הנופשים בצפת והאיזור
 עלון "בית נאמן" שיעורו השבועי של
 מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א
מחכה לכם בלמעלה מ-100 בתי כנסיות
בצפת ובאיזור
 בברכת וקווי ה' יחליפו כח
 ארגון חיים שאל
 לפרטים
050-4112655
חיים שאל
 לעיון ולדפוס חיים שאלון מרן ר' מאיר מאזוז שליט"א

בית ההוראה כסא רחמים
 בנשיאות מרן ר' רבנו מאיר מאזוז שליט"א
 זמנה אלפוני בל נשא לכת
02-5353-383
 שעות פעילות בית ההוראה: א' - פ' 12:00-24:00 / ו' וסג' ח' - 00:00-24:00 / סג' א' - 00:00-24:00
 ספרות
 צרפתית
 וארמית
בית ההוראה
 050-4112655

פאר הדור במהדורא שלו) וכותב: אני לא מבין מה השאלה הזאת. אבל השאלה היתה לבדוק אם מגיע לרמב"ם ברכת שחלק מחמתו ליראיו או לא, אם הוא יודע ההבדל מה חיריק או צירי, מגיע לו, ואם הוא טועה ביניהם הוא לא יודע כל התורה כולה.

צריכים ללמוד כללי הטעמים בתורה

ז. היום לא לומדים טעמים. אמנם היום בתלמודי תורה מטעם ש"ס רוצים שילמדו טעמים, אבל אף אחד לא לומד את זה, חוץ מהישיבה שלנו "כסא רחמים". הרב עובדיה ע"ה היה מכריז על זה, ואומר: "טנת"א", ראשי תיבות טעמים נקודות תגין אותיות. וע"פ הקבלה הטעמים מעל כולם בעולם האצילות, הנקודות דרגה שניה בעולם הבריאה, התגין בעולם היצירה, והאותיות בעולם העשייה. וא"כ הטעמים חשובים מאד¹⁴. תלמיד חכם אחד סיפר לי שעובר על יד הכותל, וקוראים לו לקרוא להם בספר תורה. יש להם שם בחורים, ולא יודעים. יש להם שם זקנים, ולא יודעים. והאשכנזים יודעים את זה¹⁵. אבל הספרדים הזניחו את הכל, ו"יתנצלו בני ספרד את עדים מערי ספרד" (ע"פ שמות ל"ג ו'), לא נשאר להם כלום, ולא יודעים מאומה.

החכמה הנפלאה בטעמי הפסוקים

ח. אם תשאלו: מה אכפת לנו אם נדע את הטעמים או לא? אדם רואה בטעמים משהו צריך להתבונן בזה, כי הם מלאים חכמה ונפלאים עד מאד. הנה לדוגמא בפרשת לך לך: "וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההיא מעמיה את בריתי הפר" (בראשית י"ז ו'). למה יש פסק אחרי "וערל"? כי בלי פסק משמע שיש ערל זכר ויש ערל נקבה, והרי לא יכול להיות ערל נקבה. לכן יש פסק ביניהם, והכוונה ערל שהוא זכר. הגמרא (שבת ק"ח ע"א) למדה שמקום הערלה זה המקום שניכר בין זכר לנקבה. ומספרת שם על חכם אחד בשם "קרנא" ששאל את רב: תגיד לי, מי אמר שהמילה באותו מקום? אולי זה בלב או באוזן. שאל אותו רב: מה קרה לך? אמר לו: כתוב "ומלתם את ערלת לבבכם" (דברים י"ט ז'), וכתוב "הנה ערלה אזנם ולא יוכלו להקשיב" (ירמיה ו' י'), אז נוציא קצת דם מהלב ונעשה "הטפת דם ברית", או שגוריד קצת מהאוזן. רב ענה לו על זה. והנה בפסוק כאן כתוב "וערל זכר", ובא לומר לך ערל שהוא זכר, ולא שתלמד מכאן מכלל דאיכא ערל נקבה, אין דבר כזה, ומלמד גם שהערלה במקום שניכר בין זכר לנקבה. ועוד דוגמא לזה, כתוב "אל תבטחו בנדיבים בן אדם שאין לו תשועה" (תהלים קמ"ו ג'). למה יש פסק אחרי "בן אדם"? כי אם לא היה פסק היינו חושבים שאסור לבטוח בן אדם שאין לו תשועה, אבל אפשר לבטוח בן אדם שיש לו תשועה. ובאמת לכל אדם בעולם אין תשועה. וזה פירוש הפסוק: "אל תבטחו בנדיבים, [ואל תבטחו] בן אדם [כיון] שאין לו תשועה". ואין אדם שיש לו תשועה. אדם מבטיח לך הרים וגבעות, ואח"כ אומר לך: נכון שהבטחתי אבל לא הבטחתי לקיים מה שהבטחתי... ואפילו אם הוא רוצה לקיים את ההבטחה, הרי יש לו בעיות רבות. צריך להתבונן ולטעום את זה.

למה "שמור את יום" בטעם תרסא?

ט. היום בפרשה שלנו טעמתי דבר כזה, בקריאת עשרת הדברות. אנחנו קוראים אותם בס"ת בטעם העליון, ואילו האשכנזים קוראים בטעם התחתון. שאלו אותם: בשביל מה יש לכם בספרים טעם העליון? והרב דבליצקי ז"ל אומר שזה "הלכתא למשיחא", כאשר יבוא המשיח עושים "הקהל"¹⁶, הם אומרים שיש להם אחד רבי אהרן אהרוני שיחיה שמלמד טעמים. ואת אחרונים אני הוא" (ישעיה מ"ד), אל תקרי אחרונים אלא אהרונים... אבל זה לא מספיק. פעם שמעתי אשכנזי אחד (קרוב לודאי שהוא ליטאי) שקרא בתורה "וידבר ה' אל משה לאמר", הלמ"ד בדגש. ולא האמנתי למשמע אזני, איפה למדת את זה? והדגש אצל האשכנזים כבר מת ופתאום קם לתחייה? אף אחד לא שם לב להדגיש המלה "לאמר", והוא שם לב לזה.

16. בימינו החזון איש ע"ה התנגד לעשות את זה. פעם מישהו כתב חוברת על "הקהל", והחזון איש כתב שם הגהה "אסור לעשות כן" (עיין בספר פאר הדור ח"ד עמ' ר"ב). אבל הרב עובדיה ע"ה יש לו תשובה על זה (שו"ת יביע אומר ח"י ח"ד ד" סימן כ"ב), וכתב שמותר לעשות כן. כתוב על ירושלים "ציון היא דורש אין לה" (ירמיה ל"ז ז'), ולומדים מזה מכלל דבעיא דרישה (ראש השנה ל' ע"א). ומי שאמר לעשות "הקהל", זה הגאון האדר"ת רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים (קונטרס זכר למקדש). ובכל אופן בבני ברק לא עושים את זה. פעם חכם אחד רבי אלטר מאזוז ז"ל היה ב"הקהל" בבאר שבע (בחג

ושם יקראו לפי הטעם העליון. אבל זה קצת דחוק¹⁷. ובטעם העליון יש דבר מוזר. כתוב "שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלקיך" (דברים ה' י"ב), המלה "יום" בטעם תרסא. אמנם תרסא זה לא כמו תלשא, זה לא טעם מפסיק, אבל למה עשו פה טעם כזה?! הנה בעשרת הדברות בפרשת יתרו בטעם העליון כתוב: "זכור" (תרסא) את יום השבת (אזלא גריש) לקדשו (רביעי) (שמות כ' ח'). וא"כ גם כאן לכאורה היה צריך לומר "שמור" (תרסא) את יום השבת (אזלא גריש) לקדשו (רביעי), ובאופן טבעי צריך להיות ככה. תמיד זה היה קשה לי, אבל אי אפשר לדעת את סוד הטעמים בזה. אבל היום חשבתי ומצאתי טעם אמיתי ב"ה. פעם (בשנת תשנ"ו) היינו בשבת בבית מלון בירושלים, ושם מצאתי תדפיס מספר אנציקלופדיה תלמודית (ערך טעמים) עם עשרים עמודים, והיה כתוב שם (מתוך כרך כ' עמ' תש"ה) כלל אחד מרבי זלמן הענא (ספר שערי זמרה)¹⁸, שאף פעם לא ידעתי אותו: אם תראה טעמים מפסיקים סמוכים אחד לשני בלי טעם ביניהם, תדע לך שהראשון מפסיק יותר מהשני, והשני מפסיק יותר מהשלישי, והשלישי מפסיק יותר מהרביעי. וכל כמה שהוא ראשון מפסיק יותר¹⁹. זה כלל אמיתי מאד, ובדקתי את זה וכמעט תמיד זה ככה (עיין בספר בית נאמן על התורה הנד"מ ח"ב עמ' תשנ"ח)²⁰. בואו נראה בפסוק כאן: "שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלקיך", אם נעשה "שמור" בתרסא "את יום השבת" באזלא גריש "לקדשו" ברביעי (כמו בפרשת יתרו), א"כ בהמשך "כאשר צוך ה' אלקיך" שנצטרך לעשות עוד רביעי (כמו שמופיע שם), א"כ הרביעי השני מפסיק פחות, והרי אדרבה כאן הוא מפסיק יותר, שהרי כבר גמרנו את המשפט, והמלים הבאות "ששת ימים תעבוד" זה משפט חדש. לכן אי אפשר לומר "שמור את יום השבת לקדשו" רביעי, "כאשר צוך ה' אלקיך" רביעי, והרביעי השני פחות מפסיק מהראשון,

הסוכות בשנת תשמ"ח), ולמחרת קרה לו תאונה ונפטר. ומישהו אמר לי שזה קרה לו כי הוא עבר על דברי הרב שך. אמרתי לו: תשמע, הוא נסע לבאר שבע והמרא דאתרא שם זה לא הרב שך, והאדר"ת וחכמים אחרים אמרו לעשות הקהל, וכי מי שהלך ל"הקהל" חייב מיתה?! מה השגגון והטירוף הזה! אבל יש לנו הרבה משוגעים בעולם. כתוב בגמרא (סנהדרין מ"ו ע"ב) "אימסר עלמא בידא דטפשא"י, העולם נמסר ביד טפשים. אם אתה לא יודע תשתוק ואל תשתגע. הגאון האדר"ת זה תלמיד חכם גדול, שכתב למעלה ממאה ספרים. אבל לא היה לו כסף להדפיס אותם, והם היו מונחים פנונוביץ. פעם הדפיסו חוברת אחת שלו, והיתה טעות בדפוס שם. שלחתי להם, והתחילו להתוכח על זה. מה היה שם? הרב האדר"ת (ספר נפש דוד עמ' קפ"ז) כתב: קיבלתי על עצמי להתפלל תמיד במנין, מי זוטר מה שפירשו המפרשים הוא דחוק, ואל תהי רשע בפני עצמך שלא להתפלל ביחיד. כתוב במשנה (אבות פ"ב מ"א) "אל תהי רשע בפני עצמך", ואחד הפירושים שלא תהיה רשע בפני עצמך להתפלל ביחיד אלא תתפלל במנין. אבל מה זה "הוא דחוק" באמצע הדברים? ואם הפירוש הזה דחוק אז מה זה מי זוטר וכי? אמרתי למישהו: אני חושב שהרב כתב "והא דתנן, ובכתב אשכנזי מסולסל התחברו האותיות ונראה "הוא דחוק", כי במלה "והא" היה נראה ו"ו" בין ה"א לאל"ף וכאילו כתוב "והוא", ובמלה "דתנן" התחברו התי"ו עם שני הנוני"ן ונראה כאילו כתוב "דחוק". וביחד זה נראה "והוא דחוק". אבל הוא אמר לי שזה לא מסתבר, אלא הרב כתב בראשי תיבות ה"ד וכוונתו הא דתנן, ופירשו את זה בטעות "הוא דחוק". ממש מתוק מדבש... מי כתב הא דתנן בראשי תיבות ה"ד? הרי פירושו הלכה ד' או היכי דמי, ולא יכול להיות הפירוש הזה. אבל הוא מתעקש, וכי נתוכח אתו?! והנה אח"כ נודע לי שבכתב יד האדר"ת כתוב "הא דתנן", וכמו שאמרתי. (וע"ע במבוא לספר אר"ם נסי-בבא מציעא הנד"מ עמ' 14). הגאון האדר"ת כתב הערות על הרמב"ם, ונדפסו על הרמב"ם הרגיל של וילנא וורשא בשם "בני בנימין", ולפעמים כתב הערה במלה אחת בלבד.

17. הרבה יותר דחוק מ"הוא דחוק" שאמרתי... (בהערה הקודמת).

18. מחבר ספר צוהר התיבה. כמה שיוודים עליו היום, לא מגיעים לקרסוליו, כי הוא מלא חכמה ודעת. אמנם לפעמים הוא טועה, וכי יש אדם שלא טועה?! כולם טועים לפעמים.

19. הוא הביא שם דוגמא נחמדה מאד, כתוב בפסוק: "ויאמר אל האשה (זקף קטון), אף כי אמר אלקים (זקף קטון), לא תאכלו (זקף קטון), מכל עץ הגן" (בראשית ג' א'). שלוש פעמים זקף קטון בפסוק. ואם נתבונן נראה שהמלים "ויאמר אל האשה" זה הפסק גדול ביותר, מה אמר הנחש לאשה? "אף כי אמר אלקים לא תאכלו מכל עץ הגן" הכל ביחד. אח"כ "אף כי אמר אלקים" זה מפסיק פחות, ואח"כ "לא תאכלו" זה מפסיק הכי פחות, כי לא הונוה שתשוב בלי אוכל בכלל, אלא הונוה שלא תאכלו מכל עץ הגן. ויש עוד דוגמאות רבות לזה.

20. למשל בפסוק: "ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין" (שמות ג' א). המלים "רועה" ו"צאן" מוטעמות בתביר, מה יותר מפסיק מביניהם? המלה "רועה", כי הצאן הוא של יתרו חותנו, וא"כ המלה "צאן" איננה כ"כ מפסיקה בפסוק.

צריך להתבונן בפסוקים, ולראות כמה חכמה יש בטעמים, ולכל טעם יש הסבר ולא נכתב סתם. התורה כולה חכמה ותבונה, "אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה" (איוב כ"ח כ"ז). זו סיבה אחת לזה, שהעולם לא יודעים טעמים של התורה, ואח"כ צועקים "שחלק מחכמתו ליראיו", אבל אתה לא יודע טעמים של ילדים בגיל שש-שבע, ואיזה "חלק מחכמתו" יש כאן!?

כללי "קידוש החודש" אין היום כמעט מי שיודע

יא. דבר נוסף "קידוש החודש", שאין היום כמעט מי שיודע את זה. היום יש אומרים "אנחנו יודעים כללי העיבור", אבל כללי העיבור זה לא קידוש החודש, כי כללי העיבור זה חשבון פשוט מתי המולד וכללים ללוח השנה, ואפשר ללמוד אותם בזמן קצר²². ואילו כללי קידוש החודש עמוקים הרבה יותר. והרמב"ם בהלכות קידוש החודש (פרק י"א עד פרק י"ז) הביא כללים מסובכים עד מאד, שהשמש במקום הזה והירח במקום הזה ומזל פלוני וכו'. ויש דברים בזה שהרמב"ם בעצמו לא ידע אותם. איך אני יודע? כתוב בגמרא (ראש השנה כ"ע"ב) **"עשרים וארבע שעות מכסי סיהרא"**, כלומר הלבנה מתכסה מעינינו עשרים וארבע שעות, שש שעות מהלבנה הישנה ושמונה עשרה שעות מהלבנה החדשה, או הפוך, שמונה עשרה מהלבנה הישנה ושש שעות מהלבנה החדשה. כל הראשונים נתקשו בזה, שהרי מאז שהלבנה נעלמת בסוף החודש עד שחוזרת להראות אפילו בגודל כל שהוא כמו חרמש, צריך

יותר, א"כ נשאר משבט שמעון מסכנים רק אלף ומאתים ועשרים ושנים רח"ל?!? הרי היו עשרות אלפים שם. אלא הפירוש הנכון "שנים ועשרים אלף. ומאתים", כלומר עשרים ושנים אלף ועוד מאתים. **לכן צריך לשים לב לזה, שכאשר יש טרחא ותביר הטרחא מפסיקה יותר. אמנם לעתים רחוקות התביר מפסיק יותר, אבל בדרך כלל הטרחא מפסיקה יותר.**

23. הרמב"ם כותב שאפשר ללמוד את כללי העיבור שלנו בשלשה-ארבעה ימים, וחכם תימני לפני מאה שנה רבי שמואל בן יוסף בן ישועה (ספר נחלת יוסף בהקדמה דף ה' ע"א. נדפס בירושלים בשנת תרס"ז) כתב שבימינו הלואי וילמדו את זה בשלש-ארבע שנים. אבל הוא הגזים וזה כבר יותר מדי. בחו"ל בשנת תשכ"ה לימדתי את התלמידים בכיתה הגדולה שלי כללי העיבור בכל יום ששי (לא היו שם הרבה תלמידים), ובסוף השנה כבר ידעו לערוך לוח שנה טוב מאד. ואם הייתי מלמד אותם יום יום, היינו מסיימים בשלשה-ארבעה חודשים בלבד.

שהרי זה הפוך, הוא יותר חזק. לכן לא עשו רביע בהתחלה, אלא "שמור את יום השבת לקדשו" אזלא גריש, "כאשר צוך ה' אלקיך" רביעי. זה טעם אמיתי שהוכרח בעל הטעמים להטעים ככה את הפסוק הזה²¹. **בכל מלה בתורה יש חכמה ועיון, ואדם שאינו יודע את הכללים העיקריים לא יכול לגלות את הדברים האלה.** ולא צריך לדעת את כל הכללים כמו קיסר ומשנה ופקיד וכל מיני שמות כאלה, אלא העיקר לדעת שיש טעמים מפסיקים כמו אתנחן וסוף פסוק, וטעמים פחות מפסיקים כמו תביר וטרחא.

טרחא מפסקת יותר מתביר

י. הרבה חושבים שתביר מפסיק יותר מטרחא. ופעם ראיתי בתרגום בחומש תימני, שבכל פעם שיש תביר בפסוק עושה פסיק, וכשיש טרחא בפסוק לא עושה פסיק, כי הוא חושב שתביר ארוך יותר מהטרחא. אבל באמת זה הפוך, "ונהפוך הוא", **הטרחא מפסקת יותר מתביר.** ויש ראייה לזה מגמרא מפורשת (פסחים נ"ו ע"א) שאנשי יריחו כורכין את שמע, מה הפירוש? שהיו אומרים "אשר אנכי מצוך היום על לבבך" בלי הפסק, ומשמע היום על לבבך ולא מחר על לבבך. אבל באמת הכוונה של הפסוק "אשר אנכי מצוך היום [והדברים האלה יהיו] על לבבך", המלה "מצוך" בתביר והמלה "היום" בטרחא. וא"כ הטרחא מפסקת יותר מתביר (עיון בספר בית נאמן על התורה הגד"מ ח"א עמ' תרע"א)²².

21. דרך אגב, מדוע רק כאן על שבת כתוב "כאשר צוך ה' אלקיך"? והרי לכאורה צוך גם לא תרצח ולא תנאף וכל עשרת הדברות, ומה החידוש כאן? אלא "כאשר צוך" פירושו שאמנם שמעתם בעשרת הדברות "זכור" את יום השבת (כמו שכתוב בפרשת יתרו), אבל ה' צוך בעל פה גם "שמור" את יום השבת, שהרי "זכור ושמור בדבור אחד נאמר" (ראש השנה כ"ז ע"א). לכן אע"פ שבלוחות כתוב רק "זכור", ה' צוך בעל פה גם "שמור". **וכל מקום שכתוב "צוך" פירושה בעל פה,** וכמו למשל "וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן ה' לך כאשר צויתיך" (דברים י"ב כ"א), ואמרו חכמים (חולין כ"ח ע"א) שהקב"ה לימד את משה הלכות שחיטה ללמד לישראל, לשחוט שני סימנים בבהמה וסימן אחד בעוף ורובו של סימן אחד כמוהו, והם לא כתובים במקום אחר. בעל הטורים רמז את זה במלים "כאשר צויתיך", המלה "כאשר" מהסוף ראשי תיבות "רובו של אחד כמוהו", וזה לשון המשנה (חולין כ"ז ע"א).

22. הביאו לי הוכחה נחמדה מאד לזה, בפרשת פנחס כתוב: **"אלה משפחות השמעוני שנים ועשרים** (תביר) **אלף** (טרחא) **ומאתים**" (במדבר כ"ו י"ד), ומי שחושב שהתביר מפסיק

בזכותך!

עלון 'בית נאמן' יגיע לעוד אנשים!

בתרומה של 520 ₪
הנך זכאי להנציה שם
לברכה, הצלחה ולע"נ

בתרומה של 260 ₪
הנך זוכה להיות שותף בהפצה של
500 עלוני "בית נאמן"

לפרטים ותרומות:

08-6727523

או באתר: <http://yh4.vp4.me/new>

אפשר לתרום גם ע"י

לפחות שלושים ושש שעות ולפעמים ארבעים שעות ויותר. ויש נפקא מינה להלכה מהכלל הזה, אם מולד תשרי נפל בחצות היום (והוא נקרא "מולד זקן") ביום שאפשר לקבוע בו ראש השנה²⁴, דוחים את ראש השנה למחרת, שהרי בחודש תשרי הימים והלילות שיום כמעט, ומחצות היום עד שקיעת החמה יש שש שעות, ואין אפשרות לעין לראות את הלבנה בערב. לכן אי אפשר לקבוע שבערב יהיה ראש השנה שהרי אף אחד לא יראה את הלבנה. ומשמע שאם המולד היה שניה אחת לפני חצות היום ("חלק אחד" בלשון חכמי העיבור), היה אפשר לקבוע בו ביום ראש השנה. והרי אי אפשר לראות את הלבנה רק כעבור לפחות עשרים וארבע שעות? הגאונים רב האי ורב סעדיה (אוצר הגאונים שם) ורבנו חננאל (בגמרא שם) נתקשו בזה, וכתבו שאנחנו לא מבינים את הגמרא הזאת, ולא יודעים הסבר לזה. אבל הראשונים חכמי ספרד העמיקו הרבה בחכמת האסטרונומיה וכתבו כללים בזה, והסבירו שזה מסתדר במדינות המזרח הרחוק כמו סין. ככה כתבו בעל המאור (דף ה' ע"א מדפי הר"ף), ובעל יסוד עולם (מאמר רביעי פרק ח'), ורבי יהודה הלוי (כוזרי מאמר שני סימן כ') והראב"ד (בהשגותיו על בעל המאור שם), ועוד. וזה מסובך מאד²⁵. אבל הרמב"ם לא ראה כל החכמות האלה, וכתב שהכלל הזה של הגמרא שהלבנה מתכסה עשרים וארבע שעות לא מובן לנו, אבל הוא הביא את ההלכה של מולד זקן ופסק אותה למעשה (שם פ"ז ה"ב), גם בלי להסביר את כל זה²⁶.

מסקנת ההלכה בזה

יב. וכי יש לנו היום אדם שמבין בעיבור ובקידוש החודש ובדקדוק ובטעמים ובכל ארבעת חלקי שלחן ערוך כדי שנברך עליו "שחלק מחכמתו"? אין לנו אחד כזה. לפעמים אדם מזמין את הברכה הזאת, ואומר למישהו בלחש: תברך עלי כדי שידעו שאני גברא רבא... אבל לא עושים ככה. אדם צריך להכיר מיעוט ערכו, "מיעוט ערכי עלי". לכן בחו"ל מעולם לא בירכנו את הברכה הזאת, ואפילו על גדולי גדולים בתורה. היום יש כאלה שמברכים עלי בלחש, וחושבים שעושים "מצוה גדולה" בזה. לא עושים ככה²⁷. הבן איש חי כותב לברך בלי שם ומלכות, וצריך לשמוע בקולו.

24. הימים בג"ז - שני שלישי חמישי ושבת, כשרים לראש השנה. והימים אד"ו - ראשון רביעי וששי, אין לקבוע בהם ראש השנה, לפי הכלל "לא אד"ו ראש", שאם המולד של ראש השנה נופל בימים אלו, נדחה למחרת.

25. החזון איש ע"ה (קונטרס ח"י שיעות) בנה על זה, וכתב שיום שבת בסין זה יום חול בשבילנו, ויום ראשון בסין זה יום שבת שלנו. בזמן השואה כמה בחורי ישיבה ברחו לעיר שנגחאי בסין, וכל הזמן עשו שבת יומיים כי היו מסופקים בדבר הזה, וע"פ החשבון של הראשונים החשבון שונה בסין. אבל הגיע כיפור ואי אפשר לצום יומיים. ואפילו תאמר לצום יומיים, הרי עבר כיפור צריכים לאכול. באותה שנה יום כיפור חל ביום רביעי, והחזון איש שלח להם מברק: אחי ורעי, תאכלו ברביעי ותצומו בחמישי, ואל תחשו לכולם (ספר פאר הדור ח"ג עמ' שמ"א). לפי החשבון של החזון איש, יום כיפור האמיתי בסין צריך להיות בחמישי ולא ברביעי. אמנם הוא רצה שישכימו לו כמה חכמים, אבל אף אחד לא הסכים לו כי היו להם דעות אחרות בזה (ויש ספר של הרב מנחם כשר על קו התאריך בסין). הוא רצה שהגרי"ד מבריסק יסכים איתו, ושלח לו שליח מיוחד שאמר לו: תחתום אתי ותצטרף אלי. אמר לו: אני מסופק ולא רוצה לחתום על זה, אמר החזון איש: ידעת שהוא יהיה מסופק, לכן הקדמתי ושלחתי את המברק לסין עוד לפני שיחתום על זה. החזון איש היה פשוט לו הדבר הזה.

26. חכם אחד בדורנו חשב שהוא גדול יותר מכל הראשונים והגאונים, ואומר: אמנם הטלסקופ לא מראה את הלבנה רק לפחות כעבור ארבע עשרה שעות מהמולד, אבל העיניים של התנאים והאמוראים היו טובות יותר מטלסקופ, והם ראו את הלבנה החדשה שש שעות אחרי המולד. אבל אדוני, הגזמת. בוא נניח שהיו לתנאים ואמוראים עיניים מיוחדות, וכמו שרבי חיים ויטאל כותב על הפסוק "עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו" (ישעיה ס"ד ג'), שמי שמעיין טוב בהלכה ובתורה ומדקדק בזה "מחכה לו", ה' עושה לו עין מיוחדת שאין כמוה לאף אחד בעולם רק אלקים מכיר בה (עיין בשער הפוסקים בישיבה שם). אבל מה נסביר על העדים המסכנים שבאו להעיד? וכי גם להם היו עיניים יותר טובות מהטלסקופ? אתה חולם בהקיצ? ופירעה חולם והנה עומד על היאור" (בראשית מ"א א'), מה קרה לך? הנה הראשונים כתבו תשובות לזה, ואם אינך יודע תכתוב שצריך עיון, אבל זו ההלכה למעשה.

27. בספר עבודת עובדיה (עמ' של"ז) כותב שאפשר לברך את הברכה הזאת על פלוני ועל פלוני, וכותב שגם עלי אפשר לברך. הוא הביא לי הספר להגהה ומחקתי את זה, אבל הוא הדפיס את זה. למה להכשיל אנשים בברכות כאלה!?

ובפרט בדבר כזה של ספק בברכות. גם אם נאמר שעל הרב עובדיה ע"ה יכולים לברך, אבל כמה אנשים כמוהו יש בדור שלנו?! אתם יודעים על מי צריכים לברך? על המחשב... הוא הגאון הכי גדול בעולם, "המחשב" בגימטריא "מרן הגאון". למה אני אומר את זה? היום אנשים כותבים מאמר עם בקיאות עצומה, ואתה מתפלא מאיפה הביא את הבקיאות הזאת, אבל הוא גנב הכל מהמחשב...²⁸ היום גונבים מהמחשב וכותבים מלא שטויות והבלים. תעיין ותתבונן ותתמצת את הדברים, וכי החכמה לאסוף דברים בטלים?! פעם הרב עובדיה כתב "רבותא למימי גברי, רבותא למקרי פסוקי"?! לא עושים ככה²⁹. ובפרט שיש אנשים שאין להם כח ובריאות ומשגעים אותם, "וכח אין ללידה" (ישעיה ל"ז ג'), אין אפשרות לזה. לכן כמה שפחות להשתמש בברכה הזאת, עדיף. האברבנאל שגלה אצל האשכנזים, ראה שכותבים שם תארים מיוחדים, אחד "מורה מוריניו" (כלומר המורה של המורים) אחד "המורה" ואחד "הדיין" וכדו', וכתב (נחלת אבות תחלת פרק ששי): האשכנזים למדו את זה מהגוים, שזה דוקטור וזה פרופסור וכדו', אבל אצלנו הספרדים לא יודעים את זה, אלא כותבים אותו דבר לכולם. והם צודקים בזה, כי לא כל אחד ואחד נעשה פוסק (ועיין בספר מגדולי ישראל ח"א עמ' פ"ו, ובספר אסף המזכיר ערך סמיכה). אדם צריך ללמוד דרך הענוה³⁰. לכן התארים צריכים להיות מדויקים, ולא כל אחד ואחד נעשה פוסק ומכובד, הכל דברים בטלים ומבוטלים³¹. אדם צריך להכיר מיעוט ערכו, ולהודות על האמת. ואשרי אדם שידוע את הכללים האלה, "שבעה דברים בחכם וחילופיהן בגולם וכו' ומודה על האמת" (אבות פ"ה מ"ז). הקב"ה יגאל אותנו גאולה שלימה, ונזכה לביאת המשיח במהרה בימינו, וכל המחלוקות האלה יעברו מן העולם, אמן ואמן.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים השיעור הזה, בין הנמצאים כאן, ובין דרך רדיו "קול ברמה", בין בארץ ישראל ובין בחוץ לארץ. והקוראים אח"כ בעלונים של "בית נאמן", והמתרגמים לאנגלית וצרפתית ולכל שפה שירצו. הקב"ה ימלא כל משאלות לבם לטובה, בריאות איתנה והצלחה רבה, אושר ועושר וכבוד, אורך ימים ושנות חיים, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

אל מלא רחמים, יתמלא ברחמים על נפש רוח ונשמת מר זקני החסיד והצדיק רבי רפאל מאוזו בן אמימה, שהשבוע הזה שבוע פקודתו. תהא נשמתו צרורה בצרור החיים, וזכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

28. לפני מאתיים שנה היה רבי יצחק לאמפרונטי, אחד מגדולי החכמים באיטליה, שהיה גם רופא וגם תלמיד חכם גדול. הוא כתב ספר "פחד יצחק", כמו אנציקלופדיה תלמודית בעבודת יחיד. אצלנו בבית היה כרך אחד של אות מ', עבה וגדול הרבה. היום נדפסו כל הכרכים, ובעבר הם היו בכתב יד. קנו אותם באיטליה, ואח"כ הדפיסו אותם, כי החכם הזה היה גם רופא והעריכו אותו. פעם בימי בנו של הרש"ש רבי מתתיהו שטראשון, היה מישהו שכתב ספר מלא במקורות, ובדקו ומצאו שגנב הכל מספר פחד יצחק. רבי מתתיהו (מבחר כתבים עמ' קפ"א) כתב: הספר אומר למחבר שלו, "לולי פחד יצחק היה לך כי עתה ריקם שלחתי" (ע"פ בראשית ל"א מ"ב), הכל גנבת מפחד יצחק...

29. הגאון בעל חכם צבי היה מקבל מכתבים עם שבחים עד לשמים, והיה קורא אותם מלה במלה. בא בנו היעב"ץ ואמר לו: אבא, מאיפה למדת להיות כ"כ גאוון?! אמר לו: אני קורא את התארים האלה כדי שאחייב את עצמי להגיע למעלה הזאת, אני קורא "הגאון הגדול" ומבין שצריך ללמוד עוד תורה, אני קורא "פוסק הדור", ומבין שצריך לעיין עוד בהלכה.

30. היום אחד כותב תשובה ואומר ש"הרמב"ם מעל כל הפוסקים", מי אתה שתפסוק שהרמב"ם מעל כל הפוסקים? אתה יודע מה שאתה מדבר בכלל? יש כללים ויש פוסקים ויש ראשונים ויש אחרונים. רבי אברהם שפירא אומר "דע מה למעלה ממך", הרי חמש מאות שנה עברו מימי מרן עד היום, וכי תעביר עליהם פס ותאמר שכולם אפס?! לא עושים דבר כזה.

31. פעם הלכתי שש פעמים לרפוא שהיה מסופק לי ברגלים, וכל פעם הלכתי אליו בשעה ארבע בבוקר (לכית החולים אסף הרופא). הגענו לשם, ושאלתי מישהו: איפה ד"ר פלוני? אמר לי: דוקטור? הוא פרופסור. צריך לדקדק בזה... אבל ה"פרופסור" הזה לא ידע מה שידע דוקטור פשוט ברמת גן. הוא בדק שש פעמים ועשה צילום על צילום פרק "כל הצלמים"... הכל שטויות. ואילו הוא מעיקרא בדק קצת וגילה את הבעיה יותר טוב, ואמר לי שיש בעיה במיניסקוס.

קרן הצדקה

שותפים

שע"י מוסדות 'נסא רחמים'
בראשות מרן ראש הישיבה
הגר"מ מאזוז שליט"א

התודה והברכה

לאלפי ידידינו היקרים
500 שגרירים נאמנים בפ"י
ולמעלה מ-5000 תורמים שיחי'

שהתגייסו יחד למען הקמת קרן 'שותפים'
ונענו לקריאתו של מרן ראש הישיבה
הגאון רבנו מאיר מאזוז שליט"א
התמסרו למשימת הקודש, גייסו, פעלו והפעילו
למען הרבות צדקה בישראל
בזכותכם הגענו ליעד והשלמנו את המשימה

**יהי רצון שתתקיים בכם ברכתו של מרן שליט"א
שהבטיח בכתב יד קודשו
כי הקב"ה יברך את התורמים בנפלי נפליים
"ולא ידעו מחסור וצער כל ימיהם אני"ר"**

בברכת "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה"
קרן 'שותפים'

ע.ח.

מה בתאונה?

הלכה נאמנה

א. על פי ה**בן איש חי** (שנה ראשונה פרשת וירא אות כ"ח) **כְּדַאי לְכַסוֹת תְּפִלִּין שֶׁל ראש, וְזֶה עַל פִּי רַבְנֵי הָאֵר"י שֶׁאָמְרוּ: "צְרִיף לְכַסוֹת תְּפִלִּין שֶׁל ראש", וְאִף עַל פִּי שְׁמֵרֵן הַשְּׁלַחֵן עֲרוֹף** (סימן כ"ז סעיף י"א) **כְּתִב "טוֹב לְהִיָּתֵם גְּלוּיִים", אֲבָל כִּיֹּן שְׁמֵרֵן אָמַר "טוֹב" וְהָאֵר"י אָמַר "צְרִיף", לָכֵן מְכַסִּים אֶת הַתְּפִלִּין.**

ב. אֲבָל גַּם מִי שֶׁאִינוּ מְכַסֶּה אֶת הַתְּפִלִּין עַל פִּי דַעַת מְרוֹן, **הֲרֵי מְרוֹן** (סימן ח' סעיף ב') **אָמַר: "נִכְוֵן שֶׁיִּכְסֶה ראשו בְּטִלִּית", וְאִם כֵּן צְרִיף הוּא לְפָחוֹת לְכַסוֹת אֶת ראשו בְּטִלִּית, וְלֹא כְּדַאי לְהוֹרִיד אֶת הַטִּלִּית אֶלָּא אִם כֵּן אָדָם שֶׁשָּׁקֵף לוֹ וְהַטִּלִּית בּוֹרַחַת לוֹ, אֲבָל כָּל אָדָם יֻכַּל לְהַתְּרֵגְל בָּהּ, וְלָכֵן אִם אֵינָהּ מְכַסֶּה אֶת הַתְּפִלִּין לְפָחוֹת תְּכַסֶּה אֶת הָראש בְּטִלִּית.** (גליון 22 אותיות ט"ו, כ.).

חיידה

אלו הם שמות הענף?

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי

תשובות ניתן לענות בכו בית נאמן 079-9270505 שולוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת) לא לשלוח תשובות עד יום שני בערב

פטרונות מגיליון קודם:

פתרון החידה:

שמו שם משפחתו שם משפחת תלמידו

ודרך לימודו מתחילים באותה אות.

הגאון רבי מסח פרוסקין היה רבו של הגאון רבי משה פיינשטיין,

ודרך לימודו היתה בפנט.

הזוכה: שילה בוארון - תניבות

פתרון מה בתמונה:

רבו מרון ראש הישיבה שליט"א מעיין

בעלון בית נאמן לילדים - ילדי נאוה.

הזוכה: חיים אהרן - ירושלים

מהדורא ראשונה, ועוד 12 שנה מהדורא שנייה, וחבר גם את ה"שְׁלַחֵן עֲרוֹף" וְ"כִסְפֵי מִשְׁנֵה" [על הרמב"ם] וְכו', וּבִשְׁמֵים חֲנוּ לוֹ עַד שֶׁאָמַר אֶת הַכֵּל, וְלָכֵן נִתְּנוּ לוֹ לְחִיּוֹת 87 שָׁנִים (וְזֶה הָיָה נְדִיר בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה).

וְאוֹמְרִים שְׁמֵרֵן הַשְּׁלַחֵן עֲרוֹף זָכָה לְמַה שֶּׁלֹּא זָכָה שׁוּם מַחֲבֵר לְפָנָיו וְלֹא חֲתָרָיו, כִּי כָּל כֶּף הַרְבֵּה מְפָרְשִׁים יֵשׁ עֲלָיו, חֵלֶק נִמְצָאִים עַל הַעֲמִיד בְּשִׁלְחֵן עֲרוֹף, וְחֵלֶק הֵם כִּסְפֵי בְּפִנֵי עַצְמָם, כְּמוֹ מִטָּה יְהוּדָה וְיִפְרֵי קֶדֶשׁ וְגַבְרֵי יוֹסֵף וּמִחֲזִיק בְּרַכָּה. (גליון 67 אות י"ב והערות 13 141).

אותו וְסָפַל בּוֹ וְהוֹצִיא מִשָּׁם אֶת הַשְּׁמֵרֵן הַכִּי טוֹב בְּעוֹלָם. וְאָמַר לִי שֶׁבְּהַתְּחַרְוֹת עִם כָּל הַשְּׁמֵרֵנִים, הַשְּׁמֵרֵן שֶׁלָּנוּ הִיָּה מְסַפֵּר אַחַד. צְרִיף לְדַעַת לְהַעֲרִיף כָּל מִלָּה בַּתּוֹרָה, (גליון 124 אות י"ב).

"יש לנו הבטחה שהנאצים לא יבואו לכאן"

רבי שלום הכהן זצ"ל אָבִיו שֶׁל מְרוֹן **רבי כלפון**, הָיָה רַב בְּעִיר "זְרוּזִים" [בְּתוֹנִיסְיָה], וּבְשָׁנַת תַּרפ"ג - שָׁהָ שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְפָנָיו שֶׁפָּרְצָה הַשּׂוּאָה, וְאִף אַחַד לֹא הֵעֵלָה עַל דַּעַתוֹ שֶׁהַנָּאצִּים הָאֵלֶּה יַעֲשׂוּ מִשְׁהוֹ לַיהוּדִים (כִּי הֵם הָיוּ נְרִאִים כָּל כֶּף מִתְּרַבְּתִים וְאוֹמְרִים: "בְּבִקְשָׁה", "סְלִיחָה", "תּוֹדָה" וְכוּמָה), וְהוּא אָמַר לְבָנָיו קְהֵלְתוּ: "אֵינִי עוֹלָה לְאֶרֶץ, וְתִדְעוּ לָכֵם שֶׁבְּעוֹד עֲשָׂרִים שָׁנָה הַגֵּרְמָנִים יְבֹאוּ לְכָאן, אֲבָל אֵל תִּדְאָגוּ כִּי הֵם לֹא יְבֹאוּ לְעִיר הַזֹּאת." (כֶּף מְבִיאִי יַיִנוּ רַבִּי נָסִים כְּהֵן בְּשִׁיר"ת מִעֲשֵׂה נָסִים חֵלֶק שְׁנֵי בְּקִנְטֵרֵס שְׁבָחֵי הַצִּדִּיקִים).

כְּשֶׁהִגִּיעַ הַזְּמַן וַיָּבֹאוּ הַנָּאצִּים, כָּל הַיהוּדִים בְּעָרִים הַקְּטָנוֹת וּבְכִפְרִים בְּרוּחַ לְגִרְבָּא שְׁהֵיָתָה עִיר גְּדוֹלָה חֲסִית, אֲבָל בְּנֵי זְרוּזִים נִשְׂאָרוּ בְּעִיר שְׁלֵהֶם. וּכְשֶׁשָּׂאֲלוּ אוֹתָם: "לְמָה אַתֶּם לֹא בָּאִים? אַתֶּם לֹא מִפְּחָדִים?" עָנּוּ: **"יש לנו הבטחה מלפני עשירים שנה שהנאצים לא יבואו לכאן"**. וְסָפַר לִי אַחַד שֶׁגָּר כְּעַתָּה בְּרוּחֹבוֹת (שְׁמוֹ: יַחֲקָק מִזְאוּ), שְׁחוּץ מְזֻכָּרֵי אַחַת שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁנִּשְׁבְּרָה שָׁם, לֹא עָשׂוּ כְּלוּם וְאִף אַחַד לֹא נִכְפְּעוּ! (גליון 75 הערה 14).

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרון ראש הישיבה שליט"א

לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גליון 130

למען תספור

"אם זה לא זית מארץ ישראל, איני אוכל מזה"

הַשְּׁבִיעַ נִקְרָא: "אֶרֶץ חֹטֵה וְשׂוֹעֵרָה וְגַפְן וַיִּתְאַבֶּה וְרַמְנוֹן אֶרֶץ זֵית שְׁמֹן וְדָבֵשׁ" (דְּבָרִים פֶּרֶק ח' פְּסוּק ח'). הִיָּה מִעֲשֵׂה בְּהַגְאֹוֹן **רבי מרדכי אליהו זצ"ל**, שֶׁפָּעַם הָיָה בְּחוּץ לְאֶרֶץ וְהִבִּיאָו לוֹ זֵיתִים בְּסַעֲדָה, וְאָמְרוּ לוֹ: "תִּשְׁמַע הַרְבֵּה, תִּמְדֵּי אֶתָּה מִשְׁבַּח אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהִנֵּה הַזֵּיתִים הָאֵלֶּה שֶׁלָּנוּ בְּאֶמְרִיקָה וְהֵם יוֹתֵר טוֹבִים מִשְּׁלָכֶם, תִּרְאֶה אֵיךָ גֹּדֵל הַזֵּית הַזֶּה, מִמֶּשׁ חֲצִי בִּיצָה כְּמוֹ שְׁכּוֹתֵב מְרוֹן (בְּשִׁלְחֵן עֲרוֹף סִימֵן תפ"ו סעיף א')... אָמַר לָהֶם: "אִם זֶה לֹא זֵית מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֵינִי אוֹכֵל מִזֶּה". הַרְבֵּה מְרַדְכֵי מְסַתְּפֵל עַל הַקְּפָסָא שֶׁל הַזֵּיתִים, וְרוֹאֶה כְּתוּב שָׁם "בְּנֵי דְרוּם", וְאִם כֵּן זֶה שֶׁלָּנוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אִזּוֹ תִּחְלִיל לְאָכַל מִהֶם. אָמְרוּ לוֹ: "הַרְבֵּה, מַה אַתָּה אוֹכֵל? זֶה שֶׁל חוּץ לְאֶרֶץ". אָמַר לָהֶם הַרְבֵּה: "תִּסְתַּכְּלוּ עַל הַקְּפָסָא, תִּרְאוּ שֶׁכְּתוּב כָּאן שֶׁזֶה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל". הַתְּפִלָּאוּ: "אֵיךְ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ זֵיתִים כְּאֵלֶּה?!"

אֲבָל לֹא רַק זֵיתִים כְּאֵלֶּה, אֲלָא כָּל הַפְּרוֹת שֶׁמִּנְתָּה הַתּוֹרָה, הַכִּי טוֹבִים הֵם אֵלּוּ שֶׁנִּמְצָאִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. גַּם דִּיעַ שֶׁהַשְּׁמֹן הַטוֹב בְּיוֹתֵר הוּא מְסַפְרָד, אֲבָל בְּאֶמְתַּת הַשְּׁמֹן שֶׁנִּשְׁעֵשֶׂה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּכֶפֶר "חִלּוּצָה" (חִלּוּצָה) עֵלָה עַל הַשְּׁמֹן שֶׁל סְפָרַד. וְכֵכָה אָמַר לִי יְהוּדֵי אַחַד מֵאֶמְרִיקָה, וְהִרְאָה לִי אֶת הַשְּׁמֹן הַזֶּה שֶׁהוּא עֲשֵׂה אוֹתוֹ. מַה זֶה חִלּוּצָה? זֶה כֶּפֶר עֲרֵבִי שֶׁהִיָּה נְטוּשׁ וְעֻזְבוּ, כִּי הַקְּרָקַע שָׁם לֹא שׁוּהַ כְּלוּם, אֲבָל הוּא לְקַח

ידע תדע

מְבָרְכִים "בוֹרָא פְּרֵי הָאֲדָמָה", לְמָה זֶה אֶרֶץ וְזֶה אֲדָמָה? תְּגִיד אוֹתוֹ דָּבָר בְּשִׁנְיָהם, אוֹ בּוֹרָא פְּרֵי הָאֶרֶץ אוֹ הַמוֹצֵיא לָחֶם מִן הָאֲדָמָה. וּבִאֵר שֶׁ"הַמוֹצֵיא לָחֶם מִן הָאֶרֶץ" הַכְּנֶנָה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַלָּחֶם הַחֲשׁוּב בְּיוֹתֵר בָּא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֵיךְ הַחֲדִיד"א יָדַע אֶת זֶה? הוּא אָמַר מִסְבָּרָא. אֲבָל הַתְּבַרֵּר כְּדִבְרֵי מֵאָה שָׁנָה אַחֵר פְּטִירָתוֹ, הוּא נִפְטַר בְּשָׁנַת תַּקס"ו, וְאַחֲרָי מֵאָה שָׁנָה בְּשָׁנַת תַּרס"ו הָיָה חוֹקֵר יְהוּדֵי, שְׁמוֹ "אַהֲרֹוֹנוֹסוֹן", וְהוּא גֵּלָה שֶׁ"אִם הַחֹטָה" כְּלוּמֵר הַחֹטָה הַעֲקֵרִית וְהַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר, גְּדוֹלָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן כְּתוּב בַּתּוֹרָה "אֶרֶץ חֹטָה". (גליון 76 אותיות י"ד וכו"ב).

ב. בגרוש ספרד [שהיה בשנת רנ"ב] היה מרון ובני יוסף קארו בגיל 4 שנים, וזאת אומרת שהוא נולד בשנת רמ"ח. ומה הדבר המיוחד שעשה מרון? ישראל היו מפורזים, ולכל אחד היה ספר משלו שעל